

Cílem této rigorózní práce, jak již vyplývá z jejího zadání, je podat přehled o právní úpravě odpovědnosti zaměstnance za škodu podle platné právní úpravy v České republice. V části třetí a čtvrté se budu věnovat obecně pojmu právní odpovědnosti, respektive pojmu odpovědnosti v pracovním právu, kde bych se pokusil vysvětlit pojem odpovědnosti, jeho obsah a jeho současné chápání. Považuji za nezbytné věnovat této otázce prostor, neboť skutečnost, co pod pojmem odpovědnosti vůbec chápat a co všechno pod tento pojem zařazovat, má rozhodující význam pro teorii i praxi. Je zároveň určující i pro klasifikaci jednotlivých druhů odpovědnosti v pracovním právu. Zde bych rád upozornil, že ačkoli je problematika odpovědnosti jednou z nejaktuálnějších otázek teorie, legislativy, ale nepochybně i aplikace práva, tak (možná snad právě proto) je to také oblast, kde se střetávají různé, často odlišné názory, a to především na půdě občanského práva, kde se této problematice věnovala asi největší pozornost. V současné době však můžeme říci, že se chápání právní odpovědnosti již svým způsobem ustálilo a řada autorů se na mnohém shodne. Přesto bych rád ve stručnosti dal prostor i některým autorům a jejich názorům, které nakonec nenašly v právní vědě většího počtu zastánců.

Samotné těžiště rigorózní práce bude spočívat ve vymezení pojmu odpovědnosti zaměstnance za škodu a v rozboru platné právní úpravy. Tato část rigorózní práce bude rozdělena do jednotlivých kapitol. V každé kapitole budu věnovat pozornost vždy danému druhu odpovědnosti zaměstnance za škodu a v jedné z posledních kapitol této části se budu zabývat společnými ustanoveními o odpovědnosti zaměstnance. Stranou pozornosti nezůstane ani odpovědnost za škodu vyplývající z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, odpovědnost za škodu podle zákona o kolektivním vyjednávání a zajištění práv a povinností z pracovněprávních vztahů. Snahou bude také srovnat právní úpravu odpovědnosti za škodu v oblasti pracovního práva s právní úpravou odpovědnosti za škodu obsaženou v občanskoprávních předpisech. Tato část však nebude vymezena jako samostatná část, ale toto srovnání se bude prolínat celou rigorózní prací. Jinými slovy řečeno, pokud například budu hovořit o rozsahu náhrady škody podle § 179 odst. 2 zákoníku práce, který stanoví: *„Výše náhrady škody způsobené z nedbalosti nesmí přesáhnout u jednotlivého zaměstnance částku rovnající se čtyřapůlnásobku jeho průměrného měsíčního výdělku před porušením*

povinnosti, kterým způsobil škodu. Toto omezení neplatí, byla-li škoda způsobena v opilosti, kterou si sám přivodil, nebo po zneužití jiných návykových látek.“, pak bych zmínil odlišnost, popřípadě podobnost, kterou můžeme nalézt v občanskoprávních předpisech.

Na závěr se pokusím o určitý kritický rozbor platné právní úpravy odpovědnosti zaměstnance za škodu v pracovním právu České republiky a učiním i určitá doporučení de lege ferenda. Stranou pozornosti samozřejmě zůstat ani nový připravovaný zákoník práce. Zde se pokusím alespoň v hrubých rysech nastínit základní prvky navrhované právní úpravy odpovědnosti zaměstnance za škodu.